

Sygn. akt IV CSK 84/17

POSTANOWIENIE

Dnia 19 września 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie z wniosku I.H.B.

przy uczestnictwie R.K.

o stwierdzenie wykonalności wyroku sądu polubownego wydanego za granicą,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 19 września 2017 r.,

na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania

od postanowienia Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 27 października 2016 r., sygn. akt I ACz (...),

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2) zasądza od uczestnika na rzecz wnioskodawczyni koszty postępowania kasacyjnego w kwocie 120 (sto dwadzieścia) złotych.

UZASADNIENIE

W związku z wniesieniem przez uczestnika R.K. skargi kasacyjnej od postanowienia Sądu Apelacyjnego w (...) należy podnieść, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji silnie nacechowanym pierwiastkiem publicznoprawnym, a jej rolą nie jest korygowanie wszelkich orzeczeń sądowych zawierających ewentualne uchybienia, ponieważ tę funkcję realizują zwyczajne środki zaskarżenia i skarga o wznowienie postępowania. Skarga

kasacyjna służy ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój jurysprudencji i prawa pozytywnego oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Taka konstrukcja i rola skargi kasacyjnej powoduje konieczność poddania jej kontroli wstępnej pod kątem spełniania kryteriów kwalifikujących do przedstawienia skargi Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych, budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżący oparł na pierwszej ze wskazanych przyczyn kasacyjnych. Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 punkt 1 k.p.c. jest objęte podstawami kasacyjnymi, doniosłe z punktu widzenia wyniku przedstawionej sprawy, nowe i dotychczas w orzecznictwie nie rozstrzygnięte zagadnienie jurydyczne, którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przy okazji rozpoznania skargi kasacyjnej może przyczynić się nie tylko do rozstrzygnięcia tej konkretnej sprawy, ale także innych podobnych spraw, a przez to do rozwoju prawa i jurysprudencji. Oparcie wniosku o przyjęcie skargi na tej przesłance obliuguje skarżącego do sformułowania istotnego zagadnienia prawnego, wskazania argumentów prawnych uzasadniających wątpliwości interpretacyjne skarżącego prowadzące do możliwych rozbieżnych ocen prawnych oraz przedstawienia własnego stanowiska (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, nie publ.).

Skarżący wskazał, że istotne zagadnienia prawne sprowadzają się do potrzeby wyjaśnienia kwestii, czy naruszenie zasady adekwatności związku przyczynowego pomiędzy czynem i szkodą stanowi podstawę do ingerencji w treść wyroku zagranicznego sądu polubownego w ramach postępowania o stwierdzenie wykonalności tego wyroku na obszarze Polski; czy polski sąd w ramach

wskazanego postępowania jest uprawniony do oceny wysokości zasądzonego odszkodowania w stosunku do poniesionej szkody; czy wynik takiej oceny w oparciu o krajowe dyrektywy wymiaru odszkodowania może stanowić podstawę do stwierdzenia sprzeczności wyroku z podstawowymi zasadami porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej, czy zasada restytucyjnego charakteru odpowiedzialności odszkodowawczej stanowi negatywną przesłankę możliwości uznania i stwierdzenia wykonalności orzeczenia zagranicznego sądu polubownego w sytuacji, gdy zasądzone odszkodowanie nie służy kompensacji szkody, nie jest oparte na adekwatnym związku przyczynowym oraz jest nieproporcjonalne w rozumieniu art. 31 ust. 3 w zw. z art. 2 Konstytucji, a także, jaki jest zakres kontroli orzeczenia sądu polubownego w toku postępowania o uznanie i stwierdzenie wykonalności orzeczenia zagranicznego sądu polubownego oraz czy polski sąd jest uprawniony do kontroli merytorycznej zgodności obcych norm prawnych z podstawowymi zasadami porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej.

Wbrew argumentacji skarżącego, przedstawione we wniosku o przyjęcie skargi problemy prawne nie stanowią istotnych zagadnień prawnych w przedstawionym wyżej rozumieniu w tym sensie, że problematyka zakresu dopuszczalnej kontroli orzeczenia zagranicznego sądu polubownego w toku postępowania o stwierdzenie jego wykonalności na obszarze Polski, dokonywanej przez sąd krajowy w kontekście zgodności tego orzeczenia z klauzulą porządku prawnego Rzeczypospolitej Polskiej jest przedmiotem licznych orzeczeń Sądu Najwyższego oraz opracowań doktrynalnych, na które zresztą skarżący się powołuje. W istocie więc nie zachodzi racjonalna potrzeba kolejnej wypowiedzi Sądu Najwyższego na ten temat, zwłaszcza jeśli uwzględnić treść wyroku Międzynarodowego Trybunału Arbitrażowego, o który chodzi w sprawie oraz motywy rozstrzygnięcia Sądu drugiej instancji w niniejszej sprawie odnoszące się do kwestii nie występowania sprzeczności wykonania przedmiotowego orzeczenia z podstawowymi zasadami polskiego porządku prawnego rozumianymi jako zasady konstytucyjne, a także naczelne zasady innych dziedzin prawa materialnego oraz procesowego (por. orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 1968 r., II CZ 118/68, OSNCP 1969, nr 5, poz. 95, z dnia 22 czerwca 1972 r., III CZP 34/72,

OSNCP 1973 nr 4, poz. 52, z dnia 26 sierpnia 1974 r., I CR 608/74, OSPiKA 1976, nr 7 - 8, poz. 141, z dnia 21 kwietnia 1978 r., IV CR 65/78, OSNCP 1979, nr 1, poz. 12, z dnia 21 czerwca 1985 r., III CRN 58/85, "Nowe Prawo" 1987, nr 11 - 12, s. 174, z dnia 26 lutego 2003 r., II CK 13/03, OSNC 2004, nr 5, poz. 80 i z dnia 9 marca 2004 r., I CK 412/03, nie publ., postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 grudnia 2015 r., I CSK 26/15, niepubl., wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 28 kwietnia 2000 r., II CKN 267/00, OSNC 2000, Nr 11, poz. 203 i z dnia 3 września 2009 r., I CSK 53/09, OSNC - ZD 2010, Nr 1, poz. 25). Należy zgodzić się z twierdzeniem skarżącego, że jedną z podstawowych zasad polskiego porządku prawnego jest zasada kompensacyjnego charakteru odszkodowania zgodnie z którą odszkodowanie powinno odpowiadać szkodzie. Przywoływane i obszernie cytowane przez skarżącego postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 października 2013 r., I CSK 697/12 (OSNC 2014, nr 1, poz. 9) nie może być punktem odniesienia do niniejszej sprawy z uwagi na zupełnie odmienny od występującego w niniejszej sprawie przedmiot tego rozstrzygnięcia oraz odmienny stan faktyczny i prawny. W tym orzeczeniu, Sąd Najwyższy podał bowiem analizie orzeczenie sądu amerykańskiego zasądzającego odszkodowane karne („punitive damages”) nie znane polskiemu porządkowi prawnemu. W badanym w niniejszej sprawie, obszernie uzasadnionym orzeczeniu, Międzynarodowy Trybunał Arbitrażowy w Mediolanie uznał, że wnioskodawczyni poniosła szkodę na skutek nie wywiązania się przez uczestnika z zobowiązania wynikającego z łączącej strony umowy przedwstępnej sprzedaży nieruchomości oraz przyznał wnioskodawczyni stosowne, zdaniem Trybunału, odszkodowanie z tego tytułu, wskazując na podstawę prawną w postaci szczegółowo omówionych i przeanalizowanych przepisów włoskiego kodeksu cywilnego. Podstawowe elementy odpowiedzialności odszkodowawczej w postaci źródła tej odpowiedzialności (stosunek umowny) zakresu szkody, związku przyczynowego oraz wysokości odszkodowania zostały w przedmiotowym wyroku arbitrażowym wskazane oraz objaśnione. Ze sposobu motywowania uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika, że skarżący kwestionuje te ustalenia i wnioski sądu arbitrażowego, ale należy przypomnieć, że w toku postępowania o stwierdzenie wykonalności orzeczenia zagranicznego sądu

polubownego, sąd krajowy nie bada trafności oceny dowodów, ustaleń faktycznych ani wykładni i zastosowania prawa materialnego przez organ rozstrzygający. Nie jest także przedmiotem oceny sądu krajowego merytoryczna zasadność określonego sposobu rozstrzygnięcia przez zagraniczny sąd polubowny spornego stosunku prawnego w oparciu o zgodnie wybrane przez jego strony normy obcego prawa materialnego. Istotą postępowania o stwierdzenie wykonalności jest stworzenie mechanizmu kontrolnego respektującego z jednej strony odrębność i autonomię sądownictwa polubownego, z drugiej zaś strony zapobiegającego funkcjonowaniu w polskim obrocie prawnym orzeczeń zagranicznych sądów niepaństwowych naruszających praworządność oraz godzących w pryncypia ustrojowe, polityczne, społeczne i gospodarcze.

W tej sytuacji, wobec nie wykazania przez skarżącego istnienia przyczyny kasacyjnej przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., orzeczono jak w sentencji.